

מילין יקירין והידושים נפלאים מלוקט
מדברות קדשו ותורתו של
רבי דוד חי אביחצירא שליט"א

מִי־הֵתָא

חֵתָא

חֵתָא דְאִוְרֵיִתָא
יסוד חדש ונפלא על הפרשה

תכלית נתינת ממון לצדיקים

היום' (דברים ד ד), וכי אפשר לדבוקי בשכינה, והכתיב (שם פסוק כד) 'כי ה' אלקיך אש אוכלה', אלא, כל המשיא בתו לתלמיד חכם, והעושה פרקמטיא לתלמידי חכמים, והמהנה תלמידי חכמים מנכסיו, מעלה עליו הכתוב כאילו מדבק בשכינה.

המהנה את הצדיק זוכה לסיוע ממנו

כאשר מסייע לצדיק זוכה להתקשרות עמו וע"י זה מסייע לו הצדיק במידה טובה המרובה ומגביה אותו אליו להיטיב עמו, על דרך שאמרו חז"ל (סוטה לה.) הארון נושא את נושאו, ופירש הרה"ק רבי מנחם מנדל מרימנוב ע"ה, לרמוז בא שהצדיק מגביה ונושא את הנושאים והמסייעים אותו, להשפיע עליהם השפעות טובות ולהציל אותם מכל צרה וצוקה 'כנשר יעיר קינו על גוזליו ירחף' (דברים לב יא). ובכלל הסיוע, אינו רק השפעות טובות בגשמיות ורוחניות, אלא ביד הצדיק לרוממו מטביעתו בחומר הגשמיות, וגם אם אדם חטא והרשיע הרבה עדיין ביד הצדיק לסייע לו להצילו מרדת שחת ולהשיבו בתשובה שלימה.

אם היה מקבל משה רבינו מקרח ועדתו היה יכול להצילם ולהשיבם בתשובה

הוא מה שביקש משה רבינו ע"ה על קרח ועדתו, אל תפן אל מנחתם לא חמור אחד מהם נשאתי, ולכאורה מה עניין זה לכאן, כלום שונה הוא הדבר אם כן היה לוקח מהם חמור, הרי קרח ועדתו חטאו והרשיעו בהתקוממותם ומחלוקתם כנגד משה רבינו ע"ה, וכבר בזה אינם ראויים שתתקבל מנחתם. אלא כך ביאר קודש הקודשים הנועם אלימלך ע"ה (קרח ד"ה וידבר), אכן אם היה מקבל מהם

ויחר למשה מאד ויאמר אל ה' אל תפן אל מנחתם לא חמור אחד מהם נשאתי ולא הרעתי את אחד מהם (טז טו). על הפסוק (שמות כה ג) 'וזאת התרומה אשר תקחו מאתם', דרש האוהב ישראל ע"ה (תרומה ד"ה או י"ל) שבא ורומז אל הצדיקים שיאותו לקחת זהב וכסף מהמון העם, ובזה שנהנים הצדיקים מהמוני העם שמקבלים מהם זהב וכסף ושאר דברים גשמיים הנצרכים להם, יהיה להמוני עם גם כן עלייה והתרוממות, הגם שאין להם נדבת לב הטהור נדבה רוחנית, רק נדבה גשמית זהב וכסף וכדומה, עם כל זה על ידי שהם מייחדים ומקשרים עצמם לצדיקים שבדור ומהנים אותם במה שיש יכולת בידם, אז גם הם יתקשרו ויתעטפו בנדבת הצדיקים בליכם הטהור שהוא כולו רוחנית, ויתעלו ברום המעלות קודש קדשים ויהיו דבוקים יחד הכנסת ישראל בה' יתברך עם צדיקי הדור, ע"כ דבריו הקדושים.

כעניין זה עורר הרה"ק בעל מאור ושמש ע"ה (ויקהל ד"ה קחו): תועלת גדול שיש בהתחברות פשוטי העם לצדיקי הדור, כי פשוטי העם אין להם לב להבין איך לעבוד ה' באמת, ואיך לעשות כל מעשיהם בבהירות, שיאירו כל מעשיהם לה'. רק על ידי שמתחברים עצמם לצדיקי הדור, והם מעוררים לבבם בהתלהבות על ידי דבריהם הקדושים, ואז יבינו איך לעבוד ה' באמת. וצדיק הדור אשר כל עבודותיו הם בהירים ומאירים בכל העולמות, על כן בהתחברותם אליו מאיר גם בנשמות ישראל שיאירו מעשיהם גם כן, ויעלו ריח ניחוח לה' כבשמים. ואכן כבר בגמרא מצינו שהדרך להגיע לדביקות בה' היא ע"י שמהנה תלמידי חכמים מנכסיו, כמו שאמרו במסכת כתובות (קיא:): 'ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם

גשמיים כדי שהתגברותו על החומריות תסייע גם לכל הדבקים בו להכניע גם הם את כח התאוה שבהם. וכגון אם התעסק הצדיק להגביה אדם הנתון בתאוות ממון, מתעוררת גם בצדיק תאוה וחמדה לממון מחמת אותו אדם שהגביהו הצדיק. ממילא כששב הצדיק בתשובה על הרהור דק שהיה אצלו, מחזיר עמו בתשובה גם את אותו האדם שיש לו שייכות עמו.

וזהו הרמז בדברי חז"ל (חגיגה כ:): 'חומר בקודש מבתרומה', שהחומריות המתעוררת אצל הצדיק הקדוש, באה לו מחמת שהוא מרומם ומגביה אנשים פשוטים, ולשם כך מתעוררת חומריות בצדיק כדי שיתגבר עליה ובכך יסייע לכל הדבקים בו. וזה גם הרמז בדברי רש"י (שמות לד א) 'מהיכן נתעשר משה מפסולתן של לוחות', כלומר מהיכן הגיעו למשה רבנו שכולו רוחניות מחשבות גשמיות של עשירות, אכן כיון שעסק בתיקון נפשות ישראל, על כן מן הפסולת של ישראל הנקראים 'לוחות' באו גם אליו מחשבות גשמיות, ומחשבות העשירות של בני ישראל גרמו גם אצלו מחשבות כאלו.

הנאה מממונם היה יכול לפעול שיעזבו רשעים דרכם הנלוזה וישובו בתשובה, אך כיון ולא ההנו את הצדיק שוב לא יכול היה להצילם. וזה לשון קדשו: המהנה תלמידי חכמים וצדיקים מנכסיו, אז ההנאה הזאת תביאהו שלא במהרה הוא חוטא להיות רשע גמור לכפור בתורה חלילה וכו', וזהו שאמר 'לא חמור' כו', כלומר, אני גרמתי להם זאת, שעל ידי שלא לקחתי מהם זה גרמה להם שחטאו, שאם נהניתי מהם היה מגין עליהם זאת לבלתי יחטאו.

התגברות הצדיק על הגשמיות מגביהה את פשוטי העם

בביאור הדבר כיצד יש ביכולת נתינת דבר גשמי לעזור לסייע ולהציל את האדם מרדת שחת, ביארו בספרי קודש, שמתוך שהצדיק מתעסק להגביה ולרומם בני אדם, מחמת כן נכנסות בו מחשבותיהם החומריות, והגם שמצד עצמו אין לו שייכות לאותם תאוות גשמיות, אבל כדי שיהיה בכוחו להעלות את כל אותם האנשים השקועים בגשמיות, מתעוררות גם בו מחשבות ורצונות

מילתא דפליאה

ישראל שחטא ישראל הוא מכח יעקב אבינו ע"ה

בכל יהודי ישנה נקודת חיות שאינה נכבית

בן יצחק בן קהת בן לוי (טז א). כל אדם מישראל יש בו חלק רוחני ונקודת חיות שאינה נכבית לעולם, כמו שדרשו חז"ל (סנהדרין קט:): על בקשתו של יעקב אבינו ע"ה 'בקהלם אל תחד כבודי' (בראשית מט ו), הכוונה שלא יזכר שמו של יעקב על מחלוקתם בעדת קרח. והדברים צריכים הבנה, וכי אם לא ייזכר שמו של יעקב לא נדע שהוא אביו של לוי, ומה מועיל שאין מזכירים את שמו. ופירש הרה"ק רבי יצחק מווארקא ע"ה, כי יעקב אבינו ע"ה הוא הבריח התיכון המבריא מקצה אל הקצה בתוך כלל ישראל (זוהר הקדמה א:), וכל אדם ירא ה' יש בו נקודה וחלק מיעקב אבינו ע"ה, אשר על ידה יוכל תמיד לשוב ולהתעורר בנקודת הטוב. וזו היתה תפילת יעקב אבינו ע"ה 'בקהלם אל תחד כבודי', שלא יגיע שום חטא ופגם ח"ו לחלקו ולנקודתו, כדי שעל ידי חלקו יוכל כל איש להלהיב שביבי זיקי נשמתו ולעוררו ולזכות על ידי זה לתשובה שלימה.

הנקודה הפנימית שבלב האדם מעוררת אותו לתשובה

ובזה פירש מה שאמרו חז"ל (סנהדרין מד.) 'אף על פי שחטא ישראל הוא, כי אף אם חלילה וחס יזיד אדם וירשיע, לא יפגום נפשו ונקודתו הפנימית, הוא חלק יעקב אשר בפנימיותו, כי כל זמן אשר חלק יעקב בקרבו ועדיין לא נכבה לגמרי ח"ו, ע"י זה יוכל לזכות לתשובה שלימה.

ברזא דאח"ד

רמזים נפלאים על סדר הפרשה

כשהיא כוללת טוב ורע יחד, ועל האדם מוטל להשכיל לנצל את ההשפעה לטובה ולא להיפך חלילה, וכן שלא להוציא את ההשפעה לדברים שאין בה ממש, אלא לשמור שתבוא הברכה לדברים שיש בהם תועלת. ראייה לדבר כתב **רבינו יצחק בן יהודה הלוי ע"ה** מגדולי הראשונים כמלאכים בספרו **פענח רזא** (בלק), למדים אנו מגיחזי משרתו של אלישע הנביא, אשר נשלח בידי אלישע להניח את המטה על הנער המת כדי להחיותו, ככתוב (מלכים ב' ד כט-לא) 'ויאמר לגיחזי חגור מתניך וקחמשענתי בידך ולך, כי תמצא איש לא תברכנו וכי יברכך איש לא תעננו ושמת משענתי על פני הנער. ויקם וילך אחריה. וגחזי עבר לפניו וישם את המשענת על פני הנער ואין קול ואין קשב, וישב לקראתו ויגד לו לאמר לא הקיץ הנער'. הסיבה לכך היא, שבדרכו אל הנער פגש בכלב מת והניח עליו את המטה והעמידו לתחיה, נמצא כי אכן עורר אלישע כח להחיות מת באמצעות מטהו, אך מאחר ולקח גיחזי את אותו הכוח להחיות את הכלב, שוב לא נותר בכוחו להחיות את הנער. והוא ממש כדברינו שיש להשגיח על ההשפעה הטובה שלא תלך לדבר שאין בו ממש.

קרח השתמש בכוחות שקיבל משמים לדברים פסולים והפסיד מעלתו

כן יש לפעמים שאדם מקבל כוחות ממרום כדי להתעלות בהם בעבודת ה', וצריך זהירות יתירה שלא ישתמש בכוחותיו לדברים פסולים, וכמו שמצינו אצל קרח שהיה בעל מדרגה גבוהה, ויכול היה להתעלות ביותר במדרגות רוחניות, כמו שאמר **החידושי הרי"ם ע"ה**, שאם לא שנחלק על משה רבינו, היה קרח מתמנה להיות לוי גדול כדוגמת כהן גדול, אבל לא עלתה בידו והשתמש בכוחותיו כדי לחלוק על משה רבינו, וגרמו לו מעשיו שנאבד לגמרי עד שנבלע הוא וכל אשר לו באדמה.

שמירת השפע שלא ילך לאיבוד

ויקה קרח (טז א). במדרש (במדב"ר יח ג) איתא: אמרו חכמים חכם גדול היה קרח ומטועני הארון. כשרואים דברים מפורשים כאלו מתעצמת התמיהה, אם ראוי היה לאדרת גדולה, מדוע אכן לא הגיע אליה, ולהיכן הלכה השפעת קדושה זו.

הנראה לבאר זאת על פי מעשה באדם שהיתה דרכו לעשות כל מיני תכסיסים המושכים עיני האדם, והיו בני אדם מתאספים סביבו ומתבוננים בהערכה על כל מעשי ידיו. אמרו עליו הצדיקים, באמת מזלו של אותו אדם שיזכה לגדולה ומלכות ויהיו רבים כרוכים אחריו מביטים בו בהערצה ומטים אוזנם לשמע מילותיו, אלא שברוב סכלותו מנצל הוא את כוחותיו הגדולים לדברי שטות שאין בהם ממש, ונמצא שהוא מאבד את כוחותיו הגדולים על לא דבר.

לשמור על כוח הברכה שלא תלך לאיבוד

וכן מסופר על הגאון **רבי מרדכי בנט ע"ה**, שאמר פעם לאדם שהיטיב עמו שיקנה כרטיס הגרלה בעל מספר מסוים ובעזרת ה' יזכה בגורל בסכום הגון. אותו אדם רצה לנסות את הבטחת הצדיק, וערך בביתו גורל ואכן עלה בגורל אותו מספר. אולם בגורל הגדול האמיתי לא עלה הכרטיס האמור בזכיית הגורל, ובא להתלונן בפני הגאון שלא התקיימה ברכתו. כיון ששמע הגאון איך שגם בביתו ערך גורל כדי לבדוק את כח ההבטחה, השיב הגאון ואמר, כיון שכבר השתמש בכוח הברכה באותו גורל מיותר שערך בביתו, שוב לא היה בכוח הברכה לעזור בגורל האמיתי.

השפע יורד לעולם כשהוא כלול מטוב ורע לשמור
ההשפעה שלא תלך לדבר שאין בו ממש
ביאור העניין הוא, כי כל השפעה יורדת לעולם

המגפה נעצרה מכח ברכת הצדיק

אפשר לומר עוד שבא אהרן הכהן להודיע כי ההצלחה שלו היא מכח ברכת משה רבינו ע"ה שציוהו לעצור המגפה ולכן חזר ואמר למשה רבינו כי המגיפה נעצרה. כח זה נמצא בכל הדורות שכן 'איתפשטותא דמשה בכל דרא', ובכל דור מגינים הצדיקים על המקום מכל צער ומגפה. ועוד יותר מכך מצינו כי גם האמונה בברכת הצדיק ממשיכה ברכה להינצל מהמגיפה, כאשר מסופר כי פעם בשעת מגיפה שהפילה חללים רבים, הכריז הרה"ק בעל ייטב לב ע"ה כי כל מי שיסתכל בצורתו לא יאונה לו כל רע, ואכן התפרסמו דבריו בערי האזור ורבים נהרו להביט בצורת קדשו כדי להנצל מהמגפה, וכאשר הבחין הרה"ק בבני אדם העומדים ומתבוננים בו תמה לפשר מעשיהם, וכשהשיבו לו שהם מבקשים להנצל ממוות בזכות הסתכלותם בפניו, תמה לפשר הדבר כי אינו זוכר שיצא דבר זה מפיו, אמנם התיישב בדעתו כי אם אמנם יצא כן מפיו בודאי תתקיים הבטחתו ותעמוד להם הזכות, ואכן זכו להינצל מכל רע ככל היוצא מפי הצדיק.

זכות הצדיק מגינה

עוד מסופר, הפוסק הנודע רבינו דוד הלוי ע"ה בעל טורי זהב, כיהן ברבנות בקהילה היהודית בעיר לעמברג, והגעתו לעיר זו כרוכה היתה בסיפור מצער, כי מתחילה היה נוהג רבנותו בעיר אחרת, וברוב התמדתו בתורה היה הוגה בלימודו בבית המדרש עד השעות המאוחרות בלילה, ובקומו מתלמודו היה חלש ועייף מאד, ובשובו לביתו היה נכנס לפונדק המקומי להשיב את נפשו בכוסית משקה, לימים נודע לאנשי העיר שהרב יושב לשתות במקום מושבם של פחותי העיר, ומשכך גירשו את רבם הגדול מן העיר, ואז יצא מעירו ונעשה לרב בעיר לעמברג. ברבות הימים פרצה מגיפה ל"ע באיזור לעמברג, ונפלה פתקא משמיא בעיר לעמברג, ונמצא כתוב בה 'וגנותי על העיר הזאת להושיעה למעני ולמען דוד עבדי' (ישעיה לז לה), ואכן בעיר עצמה לא היה אף מקרה רע ח"ו, וניצלו כל יושבי העיר בזכות הצדיק.

מכך יש לנו ללמוד על כח הברכה והשפע היורד משמים לכוון מעשינו לתורה ומצוות ושם יראה ברכה והארה. כך גם מקובל בשם צדיקים שכל הנאותיו של אדם קצובות לו מראש, ולכן יש להיזהר שלא להנות הנאות מיותרות כדי שלא להפסיד את ההנאות על דברים שאין בהם ממש, ובכך יהיה באפשרותו לקבל את השפע הנצרך לו בכל הענינים. וכמו שמצוי שאדם מתברך מפי הצדיק, ואחר כך בצאתו הוא הולך ונהנה מאכילה ושתייה וכדומה, וכל כוח הברכה הולך לאיבוד באותן הנאות של שטות.

תבשרנו בשורות טובות

אהרן הכהן בא לבשר למשה רבינו בשורה טובה כי נעצרה המגיפה

ויעמד בין המתים ובין החיים ותעצר המגפה. ויהיו המתים במגפה וגו'. וישב אהרן אל משה אל פתח אהל מועד והמגפה נעצרה (יז יג-טו). כתוב במשלי (טו ל) 'שמועה טובה תדשן עצם', לפיכך אל ימנע אדם טוב מבעליו מלבשר טובות, כי כן דרך אדם טוב לבשר בשורות טובות. וזה שמצינו אצל אהרן הכהן שנשלח על ידי משה רבנו להקטיר קטורת ולעצור בכך את המגפה מישראל, ואכן רץ אהרן אל תוך הקהל כשהמחתה בידו ובכך נעצרה המגפה מעליהם. כשמתבוננים בפסוקים רואים כפל לשון 'ויעמוד בין המתים ובין החיים ותעצר המגפה', ושוב לאחר פסוק אחד נאמר 'וישב אהרן אל משה וגו' והמגפה נעצרה', וכבר עמדו בשאלה זו רבים ממפרשי התורה.

יתכן לפרש הפסוק, שאהרן שב אל משה ובישר לו שהמגפה נעצרה, ואחר שמתחילה נעצרה המגפה כמו שכתוב 'ותעצר המגפה', אבל אהרן הכהן לא אמר די בכך שמנע את המגפה מעל ישראל, אלא טרח לשוב ולבשר בשורה טובה זו למשה רבינו, וזהו שנאמר 'וישב אהרן אל משה וגו' והמגפה נעצרה', כלומר בשובו אל משה רבינו סיפר לו כי המגפה נעצרה מעל ישראל, כי ביקש לבשר לו את הבשורה הטובה.

לב בנים על אבותם - השפעת מעשי בנים על האבות הקדושים

ריבוא נשמות, וענף לוי הצמיח אף הוא שלשה ענפים שהם גרשון קהת ומררי, מקהת יצאו ארבעה ענפים עמרם יצהר חברון ועוזיאל, וענף יצהר הלא הוא ענפו של קרח.

הפוגם בענף פוגם בכל האילן וכן להיפך במעשה טוב

מאחר וכל ענף הנפגם אינו נפגם לבדו אלא פוגם בכל האילן וכן להיפך, נמצא כי אם היה קרח מכשיר מעשיו היה גורם קדושה לכל הענפים הקדושים שיצא מהם עד לאילן הגדול יעקב אבינו ע"ה. אז היה נדרש בו 'קרח' טהור, 'בן יצהר' שהיה מאיר לעולם כצהרים, 'בן קהת' שהיה מקהה שיני כל רואה גדולתו ומעלתו, 'בן לוי' שנתלוה מיום לידתו לקדוש ברוך הוא בכמה מעלות.

אך עכשיו כשחטא קרח ועבר על אחד מי"ג עיקרים של האמונה שהיא האמונה במשה רבינו ע"ה שהוא אב לנביאים, שכן בטענתו רצה לומר שנבואת משה רבינו ע"ה אינה אמת ח"ו ושעשה על דעת עצמו. וכשכפר במשה רבינו ע"ה החליף את ענף הקדושה שלו לטומאה רחמנא ליצלן, ולא רק הענף שלו נהפך לטומאה, אלא עוד גרם נזק לאבותיו מדור לדור עד שהגיע הפגם ליעקב אבינו ע"ה, אבל מאחר שיעקב אבינו ע"ה התפלל שלא יזכר שמו על מחלוקתו לא נגע בו הפגם. ודבר זה הוא לטובתו של קרח, שכן אם היה הפגם נוגע בקדושת יעקב אבינו ע"ה שהוא גוף האילן לא היתה לו תקומה ולא חלק בעולם הבא והיה נכרת מהקדושה, אבל עתה כשלא הגיע הפגם לשורש, לא ניתק החבל ונשאר אחוז בשורש ויש לו תקנה.

על דרך זה פירש הרה"ק רבי יהושע מבעלזא ע"ה מדוע ביקש משה רבינו ע"ה שירדו חיים שאולה, הלא לשם ההוכחה כי לא בדה מליבו הדברים, די היה בירידתם לשאול באופן העל טבעי שקרה עם פתיחת פי הארץ, אם כן לשם מה היה צורך שירדו

ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי (טז א). כתב רש"י: ולא הזכיר בן יעקב, שביקש רחמים על עצמו שלא יזכר שמו על מחלוקתם, שנאמר (בראשית מט ו) 'ובקהלם אל תחד כבודי'. והיכן נזכר שמו על קרח, בהתייחסם על הדוכן בדברי הימים, שנאמר (דה"י א' ו כב-כג) 'בן אביאסף בן קרח בן יצהר בן קהת בן לוי בן ישראל'.

האור החיים הקדוש מביא דרשת חז"ל בסנהדרין (קט:): 'קרח' שנעשה קרחה בישראל, 'בן יצהר' בן שהרתיח עליו את כל העולם כצהרים, 'בן קהת' בן שהקהה שיני מולידיו, 'בן לוי' בן שנעשה לויה בגיהנם. שואלת הגמרא: וליחשוב נמי 'בן יעקב' ויידרש בו בן שעקב עצמו לגיהנם, מבארת הגמרא שבעניינו של יעקב כבר ביקש רחמים על עצמו, באמרו (בראשית מט ו) 'בסודם אל תבוא נפשי אלו מרגלים, 'בקהלם אל תחד כבודי' זה עדת קרח.

מקשה האור החיים כמה שאלות, ובדבריו שמעיד עליהם 'ולהאיר אור תורה אסדר ב' ג' גרגרים מסתרי תורה' מבאר, כי כל אחד מנשמות בני ישראל הוא ענף של קדושה היוצא מאילן הגדול והקדוש של כללות ס' ריבוא נשמות ישראל, ומי שעובר על מצוה אחת פוגם במעשיו, ועוקר את ענף נשמתו מהקדושה ומכניסו אל הטומאה, רחמנא ליצלן.

אילן זה תחילתו באדם הראשון שכלל כל זרעו, וכשחטא פגם בכל זרעו הכלולים בו, עד שהאבות הקדושים התבררו בבירור אחר בירור בניסיונות שעמדו בהם, עד שנולד יעקב אבינו ע"ה שהיתה מיטתו שלימה, שהוא בשלימות כמו שרמזו (ב"מ פד). שופריה דיעקב אבינו ע"ה מעין שופריה דאדם הראשון, כי אכן יופיו הרוחני של יעקב אבינו ע"ה היה נקי וזך כמו יופיו של אדם הראשון בטרם חטא ונחשך אורו. נמצא כי שורש האילן מיעקב אבינו ע"ה וממנו יצאו י"ב שבטים 'שבטי י-ה עדות לישראל' ומהם נתפשטו ויצאו ענפים רבים ששים

ורוחניות, בסור מרע ועשה טוב, בדברים שבין אדם למקום ובין אדם לחברו, בכל פרטים אלו ככל שמוסיף בהם ובקדושתם מוסיף קדושה לכל השורשים אשר מהם יוצא ענף הקדושה שלו ומאיר נשמת אבותיו ע"ה.

כל מצוה הנעשית ע"י בני ישראל נמשכת מכח האבות ומוספת בהם קדושה

עוד בזה גילה נפלאות בעל התפארת שלמה ע"ה (ויקהל ד"ה ויקהל-הב'), כי בכל מצוה שעושה יהודי בכל הדורות נוספת זכות זו על אברהם אבינו ע"ה, שכיון שכל ישראל כלולים בו שכן ממנו יצאו כל אותם הדורות, נמצא שכאשר עזב גילולי אביו ובא לחסות תחת כנפי השכינה גרם בכך שבכל הדורות יעשו בניו ובני בניו מצוות ומעשים טובים, ממילא כל זכות שיש לישראל גם בימינו כל מעשה קדושה והידור שעושה יהודי מוסיפה זכויות על אבינו אברהם ע"ה. וכמו כן שאר אבותינו הקדושים יצחק ויעקב המשיכו האלקות בעולם, שעל ידי עבודתם סללו דרך ומסילה להקל על הבאים אחריהם ללכת בעקבותיהם ולעשות כמעשיהם. משל ליער שאין בו שום דרך לעבור בו, ובא אחד ועשה דרך לעבור בו, אזי כל העולם עוברים באותו דרך שדרך הראשון, כן הוא בעולם הזה שהאבות הקדושים הם אלו הראשונים שהכינו עבורנו את הדרך אשר בה נוכל לעבור את העולם.

כן הוא הדבר בכל מידה ומידה טובה שמודד בה האדם, הרי הוא נמשך מכח האבות הקדושים וצדיקי הדורות ע"ה שהם המשיכו המידות לעולם הזה, כל צדיק וצדיק במידה המיוחדת לו. והנה תשלום שכר לצדיקים אלו, שכל פעולה שנמשך ממידותיהם הנעשה על ידי זרעם עד סוף העולם, הכל נמשך לנשמתם ומגיע תוספות קדושה לנשמתם כאילו הם עשו אותם, והדברים נפלאים.

חיים בדוקא. ומתרץ כי בכך שירדו חיים שאולה נשארה בהם התקוה שיוכלו לשוב בתשובה, שהרי לאחר מיתה 'אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול אשר אתה הולך שמה' (קהלת ט י), ולכן ביקש שיישארו בחיים שתתקבל תשובתם.

התלהבות עצומה תלהיב כל נפש כשידע שיש בכוחו לתת כביכול כח לאבותינו הקדושים

מעתה בא הישמח משה ע"ה (סוף פרשת ויחי ד"ה הנה) ומאיר את העולם באור יקרות חדש ומחודש המלמדנו סוד מיסודות הקדושה שבידינו, דידיעת הפכים בשוה, וממה שיש לרע נוכל לדעת דבר והיפוכו לצד הטוב, שכן מידה טובה מרובה ממידת פורענות (יומא עו.), אם כן, לאחר שהתגלה לנו שאם נכשל אדם במעשה עבירה הרי הוא גורם פגם בשורשו עד למעלה ראש ח"ו, מזה נדע שכל שכן משפיע האדם למעלה במעשיו הטובים, כי לכל יהודי באשר הוא, יש כח עצום זה לפעול במעשיו לטוב ולמוטב, ובכל מעשה שעושה ידע שלמרות היותו בעיניו שפל רוח, הרי שבמעשיו יכול הוא לעורר ולהוסיף קדושה עד לאבותינו הקדושים. מי פתי יאבד גדלות עצומה זו שנותנים לו מן השמים. זה הרי דבר שלא שייך להשיג בעיני בשר, הכיצד יכול אדם בקיימו את מצוות ה' להגיע גבוה כל כך עד שמשפיע במעשיו על האבות הקדושים שהיו רגלי המרכבה (ב"ר מז ו).

אי אפשר לתמצת במילים את גודל הזכייה שיש בידינו להוסיף קדושה לאבותינו ואבות אבותינו עד האילן הגדול של יעקב אבינו ע"ה ולמעלה ממנו עד אדם הראשון, וכשיודע מזה, ההתייחסות שלו לכל מעשה דיבור ומחשבה נעשית בשימת לב פי כמה וכמה, ובכל פרט שמוסיף בקיום המצוה כהלכתה בכל דקדוקיה, בדחילו ורחימו, בשמחה של מצוה, במחשבה דיבור ומעשה, ברמ"ח איבריו ושס"ה גידיו, ביראה ואהבה בכלל, שבפרט הם עבודת ה' במעשי גשמיות

יצא לאור ע"י מכון אור לישראלים
© כל הזכויות שמורות
אין להעתיק או לגשת ללא אישור
מפורש בכתב ממכון אור לישראלים
ניצוב ועימוד: שוקי קנר